

Vybralovi odpověděl Wahle (Právník, 1935, str. 382). Předností tohoto pojednání je správné hodnocení judikatury Nejvyšší soudu, ale jeho argumentace není správná, poněvadž přihlíží více k hledisku politickému, než k výkladu právnímu.

Na výhody Wahleovy reagoval Vybral (Právník, 1935, str. 522), podle něhož mají nepravé zlaté doložky jen tehdy význam, když poklesne kupní síla peněz, aniž se Vybralovi podařilo toto své tvrzení odůvodnit předpisem pozitivního práva.

4. Za těchto okolností není divu, že odůvodnění citovaného rozhodnutí zůstalo neúplným a že Nejvyšší soud se prostě spokojil s tvrzením, že citovaným ustanovením suspendována byla konkrétní soukromo-právní autonomie předpisem veřejného měnového práva.

5. Jest s podivem, že nikdo si neuvědomil, že v tomto případě jde o otázku intertemporálního práva a že zde platí zásada § 5 o. z. o. o ochraně nabytých práv a právních jednání. Touto zásadou je chráněna i zlatá doložka. Jestliže novým ustanovením § 5 o. z. o. měl by býti nahrazen předpisem jiným, museli bychom takový předpis mít. Tento předpis však nebyl nikým rekonstruován a proto celá tato polemika je na vratkých základech. Význam citovaného ustanovení tkví zcela jinde: nahraňuje se jím totiž ustanovení § 988 o. z. o. a stanoví se jím pouze přepočítací kurs znehodnocené Kč předcházející Kč.

V jádře jde při tomto sporu o určení významu slova, užitých v citovaném ustanovení zákonném. V tom směru jsou nám důležitým pramenem důvodové zprávy. K zákonu č. 25/1934 Sb. z. a n. důvodové zprávy ponechaly nás na holičkách. Ale zákon č. 262/1936 Sb. z. a n. je na tom lépe. Ve vládním návrhu tohoto zákona č. 633 poslanecká sněmovna 1936 uvádí důvodová zpráva: »Ustanovení odst. 5. nejsou dotčeny úmluvy ať tuzemské či mezinárodní, jež znějí na koruny československé vyjádřené určitým obsahem zlata.« Tím máme dānu směrnicí pro výklad těchto ustanovení v tom směru, že ustanovení tato nemají zpětné působnosti a že zlaté doložky pravé i nepravé zůstávají v platnosti.

Jaroslav Pošvář:

PŘEMĚNA SPOLEČNOSTI S R. O. VE SPOLEČNOŠT AKCIOVOU.

I. Přeměna společnosti s r. o. v akciovou provádí se v historických zemích na podkladě § 96 zákona o spol. s r. o. ze dne 6. března 1906, č. 58 ř. z. a příslušných předpisů akciového práva. V § 96 cit. zák. je sice výslovně řeč jen o fusi společnosti s r. o. s jinou společností s r. o. nebo společností s r. o. nebo společností akciovou, avšak podle názorů praxe vyjádřených též judikaturou nejvyššího soudu (viz na př. Vážný 9600) lze použití obdobně tohoto předpisu i pro přeměnu společnosti s r. o. v akciovou.

Podmínky přeměny ve smyslu § 96 cit. zákona jsou:

1. veškerá aktiva a pasiva dosavadní společnosti s r. o. převezme jako celek ve formě přínosu nově zřizovaná akciová společnost,

2. dosavadní společnost s r. o. zanikne bez likvidace,
3. usnesení společnosti s r. o. o přeměně v akciovou společnost vyžaduje jednomyslnosti, není-li ve společenské smlouvě jiného ustanovení.

II. K přeměně je především třeba platného usnesení společnosti s r. o. Formální podmínky platnosti usnesení jsou obsaženy jednak ve společenské smlouvě, jednak v třetím titulu zákona č. 58/1906 ř. z., t. j. v §§ 34 a násl. Nejdůležitějším jest ovšem řádné svolání valné hromady. Pokud jde pak o formalisty průběhu, upozorňuji na podmínku jednomyslného schválení ve smyslu § 96 cit. zák., není-li ve společenské smlouvě jiného předpisu. Průběh valné hromady jest třeba notářsky osvědčiti.

Po stránce materiální je pak nutno schváliti v této valné hromadě přejímací bilanci, podle které budou vnesena všechna aktiva a pasiva společnosti s r. o. jako přínos do nově vznikající společnosti akciové. Tato přejímací bilance může býti totožná s bilancí výroční. Zpravidla však se sestaví zvláštní bilance, která je pak bilancí přejímací. Upozorňuji, že přejímací bilance musí býti vyvážená, nesmí vykazovati ztrát, protože čistá hodnota přínosu by se pak lišila od položek vykázaných v bilanci, což je patrné zejména tam, kde dosavadní kmenový kapitál se má státi v nezměněné výši kapitálem akciovým. Tím se dostávám zároveň k otázce akciového kapitálu.

Akciový kapitál je totiž zpravidla v téže výši jako dosavadní kmenový kapitál. Je ovšem možný i případ, kdy akciový kapitál nové společnosti bude jiný, než kmenový kapitál dosavadní společnosti s r. o. V takové přejímací bilanci pak položka kmenového kapitálu v pasivech vypadne a rozdíl mezi aktivy a pasivy tvoří čistou hodnotu přínosu, jež jest základem akciového kapitálu.

V zorec takové přejímací bilance viz v mé knize »Akciová společnost«, Praha 1933, str. 160 a 161 (dále označené jen Pošvář).

V prvním případě dostanou dosavadní společníci za své kmenové podíly akcie v téže nominální hodnotě, v druhém případě poměrnou část akcií podle velikosti svých podílů.

Sluší připomenouti, že akciový kapitál nové společnosti lze též utvořiti přínosem společnosti s r. o. a kromě toho hotovým splacením části kapitálu upisovateli akcií. To se děje v případě, kdy převzatý přínos by nebyl dostatečným kapitálovým podkladem nové společnosti.

Usnesení valné hromady společnosti s r. o. musí se nésti k tomu, aby mohlo býti podkladem přeměny a musí určit hmotné předpoklady nové akciové společnosti. Zpravidla se formuluje tak, že dosavadní společnost s r. o. se přemění v akciovou společnost s určitou firmou, jejímž účelem bude převzetí a další provoz podniku dosavadní společnosti s r. o. včetně všech aktiv a pasiv na podkladě přejímací bilance sestavené k určitému dni, od kterého podnik se vede již na účet akciové společnosti.

Dalším bodem programu této valné hromady musí býti souhlas s převzetím staré firmy dosavadní společnosti s r. o. a určení jejího znění pro akciovou společnost.

Rovněž nesmí býti opomenuto usnesení, že dosavadní společnost s r. o. zanikne bez likvidace.

V z o r e c protokolu takové valné hromady společnosti s r. o. viz nař. pod č. 60 na str. 795 knihy »Společnost s omezeným ručením«, Patsch-Nesý-Kozáková, Praha 1934 (dále označované jen Patsch-Nesý-Kozáková).

III. Nyní půjde o to, připravit a podat žádost ministerstvu vnitřnímu, které má podle platných předpisů (§ 1 spol. pat. 253/1852, čl. 208 obch. zák., §§ 5 a n. a 12 akc. reg. a § 3 vl. nař. č. 465/1920) udělit koncesi ku zřízení akciové společnosti. Připomínám, že k vůli urychlení lze žádost podati přímo u ministerstva vnitřního, nikoli jen prostřednictvím zemského úřadu ve smyslu § 11 akc. reg. Žádost se kolkuje 5 Kč kolkem.

V z o r e c žádosti viz pod č. 4 (Pošvář).

Podle § 5 akc. reg. je z nejdůležitějších příloh t. zv. z a k l a d a t e l s k á z p r á v a, o níž jedná § 9 akc. reg. Zakladatelská zpráva musí obsahovati: 1. důvod přeměny, 2. přesně a zevrubně vyznačený veškeren movitý a nemovitý majetek společnosti podle připojených výtahů z knih pozemkových, vodních, horních, železničních atd., 3. výsledky obchodování společnosti s r. o. podle připojených výročních bilancí za poslední 2 roky, 4. hodnotu přínosu, při čemž jest uvést detailní cenu jednotlivých movitostí, nemovitostí a břemen, tak aby jich rozdíl tvořil čistou přejímací cenu přínosu, popřípadě lze připojit celou přejímací bilanci (viz shora II.), zejména tam, kde akciový kapitál bude v téže výši jako dosavadní kmenový kapitál společnosti s r. o., 5. způsob splacení přínosu.

V z o r e c zakladatelské zprávy viz pod č. 5 (Pošvář).

K zakladatelské zprávě musí býti připojeny všechny doklady, na které se zpráva odvolává. Uzavřena jest pak zprávou revisorů ve smyslu § 10 akc. reg., o správnosti a úplnosti údajů a přiměřenosti ceny přejímací.

V z o r e c zprávy revisorů viz pod č. 6 (Pošvář).

Zakladatelskou zprávu doplňuje výpis z obchodního rejstříku o právním stavu přeměňující se společnosti s r. o.

Dalšími potřebnými doklady pro žádost za povolení ku zřízení společnosti jsou výroční bilance za poslední dva správní roky, pokud nejsou již připojeny k zakladatelské zprávě.

Je-li akciový kapitál tvořen kromě přínosu dosavadní společnosti s r. o., též částkou hotově splacenou upisovateli akcií, je nutno připojit k žádosti ještě upisovací prohlášení (včetně 10% azia pro vázaný rezervní fond!) a seznam upisovatelů ve smyslu § 6 akc. reg.

V z o r e c upisovacího prohlášení a seznam upisovatelů viz pod č. 2 a 3 (Pošvář).

Dalšími nezbytnými přílohami jsou ovšem návrh stanov akciové společnosti, jež podle dosavadní praxe stačí připojit ve třech exemplářích.

Při upravování návrhu stanov doporučuji věnovati náležitou péči ustanovení o přínosu, jehož podstatnou částí je nejčastěji příslušná partie zprávy zakladatelské.

V paragrafu stanov o akciovém kapitálu je třeba uvést způsob splacení, tedy kolik akcií bylo odevzdáno za přínos a kolik bylo splaceno hotově. Není-li akciový kapitál získán jen přínosem, musí společnost zřídit podle vl. nař. 465/1920 též vázaný rezervní fond ve výši 10% hotově splacené části akciového kapitálu. Toto ustanovení však se neuvádí v paragrafu o akciovém kapitálu, nýbrž v oddíle o fondech.

Vzorec stanov běžných v dnešní praxi viz str. 20 a násl. (Pošvár), při čemž jest použiti úpravy § 3 na str. 160, § 6 na str. 163, resp. 164, § 28 třeba upravití podle návodu na str. 159 dole, § 31 v úpravě na str. 169 a n.

IV. Ministerstvo vnitra p ř e z k o u m á podanou žádost a všechny doklady, upraví návrh stanov, pokud je toho třeba a vyžádá si vyjádření příslušných ministerstev: ministerstev obchodu a financí v každém případě, ministerstev jiných podle povahy podnikání společnosti.

Někdy během tohoto meziministerského řízení dochází k některým úpravám stanov, hlavně ustanovení o předmětu podnikání, jehož znění ministerstvo obchodu v dohodě se zástupcem zakladatelky často ještě přesněji formuluje s hlediska předpisů živnostenských.

Po vyjádření zúčastněných ministerstev vrátí se spis zpět do ministerstva vnitra, které vysloví t. zv. »ochotu« k udělení koncese. Je to vlastně sdělení podmínek, za kterých se schválí zřízení akciové společnosti, spojené s výzvou, aby po jich sdělení do určité lhůty byla podána žádost za vydání koncese a opatření stanov schvalovací doložkou. K těmto podmínkám zpravidla náleží podmínka, že stanovy budou upraveny podle ministerstvem vnitra přezkoušeného a upraveného návrhu stanov, že bude zřízen vázaný rezervní fond, že bude v některém směru doplněna zakladatelská zpráva a pod. Potřebné úpravy zakladatelské zprávy a dodání potřebných příloh dějí se však zpravidla »krátkou cestou« již během řízení v ministerstvu vnitra v zájmu urychlení a zjednodušení povolovacího řízení.

V. Splnila-li zakladatelka podmínky předepsané ministerstvem vnitra, vstoupí řízení o koncesi do konečného stadia. Ministerstvu vnitra předloží zakladatelka ž á d o s t o v y d á n í k o n c e s n í l i s t i n y a k l a u s u l o v á n í s t a n o v. K žádosti připojí podle nynější praxe nejméně 11 oprav a chyb prostých výtisků stanov upravených podle přezkoušeného návrhu (někdy i více podle toho, bylo-li v meziministerském řízení kromě ministerstev obchodu a financí účastno ještě jiné ministerstvo). Mnohdy je nutno ještě předložití ministerstvu vnitra k nahlédnutí zakladatelskou zprávu upravenou a doplněnou požadovanými přílohami.

Žádost kolkuje se 5 Kč kolkem a kromě toho třeba k ní připojiti kolky na okolkování výtisku stanov, který se má opatřiti originální schvalovací doložkou. Počítá se dvakrát po 9 Kč na každý první a dvakrát po 6 Kč na každý další arch stanov.

V z o r e c ž á d o s t i v i z p o d č. 9 (Pošvár).

Ministerstvo vnitra přezkouší, zda požadované podmínky skutečně byly splněny, mezi nimi pak, zda předložené výtisky stanov opravdu se shodují s upraveným návrhem, načež vydá koncesní dekret a zašle jej zástupci zakladatelky spolu s originálem stanov, t. j. výtiskem stanov, který byl opatřen originální schvalovací doložkou. Druhý originál stanov zůstane ve spisech ministerstva vnitra. Další výtisky stanov jsou opatřeny schvalovací doložkou jen v opise. Ty se pak zašlou příslušným ministerstvům, zemskému úřadu, obchodní a živnostenské komoře a státnímu statistickému úřadu. Obsah koncesního dekretu se uveřejní v Úředním listě Československé republiky a ve Věstníku ministerstva vnitra.

Za vydání koncese předepíše se d á v k a z a ú ř e d n í ú k o n y se zřetelem k výši akciového kapitálu, způsobu jeho splacení a rozsahu ad-

ministrativního řízení s tím spojeného podle pol. 19 a) sazby B zákona č. 53/1925 ve znění vl. nař. č. 248/1935 do 20.000 Kč.

Pro informaci sděluji, že dávka za povolení akciové společnosti podle dosavadní praxe s kapitálem 500.000 Kč kolísá podle okolností přibližně mezi 1.000—2.500 Kč s kapitálem Kč 750.000.— mezi 1.500—3.000 Kč, s kapitálem Kč 1.000.000.— mezi 2.000—3.500 Kč, s kapitálem Kč 2.000.000 mezi 3.000—4.500 Kč atd.

VI. Po vydání koncese a schválení stanov ministerstvem vnitřní správy je nutno přikročit k svolání ustavující valné hromady. O svolání a programu valné hromady platí příslušná ustanovení stanov a § 13 akc. reg. V zásadě se ustavující valná hromada musí usnésti o zřízení akciové společnosti na podkladě stanov schválených státní správou. Proto je nutno předložit jí všechny doklady o přínosu (zejména zakladatelskou zprávu se všemi přílohami), popřípadě potvrzení podepsané všemi koncesionáři o tom, že hotově splatná část akciového kapitálu byla skutečně splacena a je k dispozici.

V z o r e c prohlášení viz pod č. 10 (Pošvář).

Dalším úkolem je zvoliti první členy správních a dozorčích orgánů. Někdy se klade důraz na to, aby i ustavující valná hromada se usnesla ve smyslu § 96 zák. o společnostech s r. o. zvláště na schválení přeměny společnosti s r. o. bez likvidace. Domnívám se, že je to zbytečné, protože § 96 má na mysli f u s i dvou společností, kdy je ovšem nutné souhlasné usnesení valných hromad obou společností. V případě přeměny pak mám za to, že se tohoto předpisu používá jen a n a l o g i c k y a že nemá žádného významu aby se o upuštění od likvidace usnášela též nová akciová společnost. Ostatně tam, kde by snad rejstříkový soud na tom trval, lze poukázat na to, že toto usnesení je obsaženo buď výslovně nebo implicity v zakladatelské zprávě, kterou ustavující valná hromada schvaluje.

Pro platné usnášení se ustavující valné hromady bývá ve stanovách v soulase s § 13 akc. reg. předepsána určitá účast akciového kapitálu a určitá kvalifikovaná většina.

Usnesení ustavující valné hromady musí býti notářsky nebo soudně osvědčeno. K tomuto osvědčení jest třeba připojit v prvopise nebo ověřeném opise všechny doklady uvedené v odst. 1., 4. a 5. § 13 akc. reg. (na př. zakladatelskou zprávu se všemi přílohami včetně zprávy revisorů atd.). Ověřený opis osvědčení o ustavující valné hromadě zašle se pak příslušnému zemskému úřadu, který jej předloží ministerstvu vnitřní správy k nahlédnutí, a pak zašle příslušné obchodní a živnostenské komoře, kde zůstane uložen.

V z o r e c protokolu o ustavující valné hromadě viz pod č. 61 (Patsch-Nesý-Kozáková) nebo pod č. 11 (Pošvář), který je však zpracován pro případ hotového splacení kapitálu bez přínosů.

VII. Po ustavující valné hromadě přikročí se k poslednímu úkonu: k zápisu nové akciové společnosti do obchodního rejstříku a pak k výmazu původní společnosti s r. o., která zaniká bez likvidace. Akciová společnost musí býti do obchodního rejstříku zapsána do jednoho roku od vydání koncese, jinak koncese podle § 12, odst. 5. akc. reg. zaniká. Jest ovšem možno za zvláštních okolností pro závažné důvody tuto roční lhůtu prodloužit (§ 12 akc. reg.). Zápisem do obchodního

rejstříku začíná teprve akciová společnost po právu trvati (čl. 211 obch. zák.).

V z o r e c žádosti za zápis akciové společnosti viz pod č. 12 (Pošvář); třeba jej přizpůsobiti, protože se týká zápisu společnosti s hotově splaceným kapitálem. Je tedy třeba připojiti místo dokladů uvedených tam pod č. 4 a 5 doklady o přínosu ve smyslu §§ 8 a n. akc. reg., zejména zakladatelskou zprávu, pokud nejsou obsaženy již v protokolu o ustavení valné hromadě.

V z o r e c žádosti za výmaz společnosti s r. o. viz pod č. 62 (Patsch-Nesý-Kozáková).

Vladimír Verner:

UDĚLOVÁNÍ ČSL. STÁTNÍHO OBČANSTVÍ.

Státní občanství jest osobní právní poměr určité osoby k určitému státu. Tím se liší od podobného jen faktického poměru založeného pobytem nebo bydlištěm v určitém státu. Krátce řečeno, jde tu o rozdíl mezi státním občanem a obyvatelem státu. Státní občan, řekněme československý, může bydleti ve vlastním státu, ale může bydleti i v cizině — stejně jako cizinec může bydleti v státu československém. A právě proto jest z povahy věci samozřejmé, že nastává jisté vyrovnání mezi občany a obyvateli téhož určitého státu a mezi občany a obyvateli jiných států. Toto vyrovnávání záleží v tom, že osoby, které pobytem mimo svůj vlastní stát ztratily jakýkoli morální i materiální vztah, svého státního občanství pozbyvají, naopak osoby cizinci, žijící delší dobu v určitém státu, s ním srůstají, asimilují se a svůj faktický poměr ke státu nahrazují získáním skutečného státního občanství ve státu pobytu.

Účelem tohoto pojednání je vyličití právní stav nabývání československého státního občanství cizinci a formální postup při tom.

Ze všeobecného hlediska dlužno si předem uvědomiti, že státní občanství československé vzniklo současně se vznikem Československého státu. Podle zákona z 28. října 1918, č. 11 Sb. z. a n. vznikl československý stát tímto dnem a ve smyslu zásad tohoto zákona a zákonů o právu domovském, které jest úzce spjato se státním občanstvím, každá osoba, která měla dne 28. října 1918 na území Československé republiky domovské právo, stala se tímto dnem státním občanem československým. Podle téhož zákona zůstaly — jako jiné předpisy právní — v platnosti i předpisy o nabývání státního občanství platné dosud jako rakouské předpisy v zemích t. zv. historických a jako uherské předpisy na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Tyto předpisy zůstaly v platnosti i po vydání ústavního zákona ze dne 9. dubna 1920, č. 236 Sb. z. a n., kterým bylo, a to dosti odchylně od zásady svrchu uvedené, ustanoveno, kdo se stal československým státním občanem důsledkem státoprávních změn souvisejících se smlouvami, ukončujícími světovou válku.

Tyto předpisy o nabývání státního občanství pokud jde o t. zv. země historické, tedy zemi Českou a Moravskoslezskou, obsaženy jsou ve všeobecném občanském zákoníku a předpisech k tomu vydaných, pokud jde o Slovensko a Podkarpatskou Rus v zákonném článku L/1879.